Konsumentverket • KO

Rapport 2014:11

Marknadskontroll av barnvagnar och badbaljor

Ett europeiskt samarbetsprojekt

Marknadskontroll av barnvagnar och badbaljor ett Europeiskt samarbetsprojekt

Konsumentverket 2014

Projektledare: Anna Strandberg
Handläggare: Sanela Krupic, Åsa Persson, Stina Johansson, Anna Stridsberg

Sammanfattning

Som tillsynsmyndighet för Produktsäkerhetslagen (2004:451, PSL) har Konsumentverket i uppgift att genomföra marknadskontroller av varor och tjänster. Denna marknadskontroll har initierats av PROSAFE (The Product Safety Enforcement Forum of Europe). Konsumentverket har tillsammans med 12 andra europeiska länder genomfört en gemensam en marknadskontroll av barnprodukter på den europeiska marknaden under 2012-2014 med syftet att förbättra säkerheten för konsumenter.

Totalt har 433 företag och 224 webbplatser inventerats.
51 barnvagnar och 43 badbaljor har provats av laboratoriet AIJU i Spanien. Efter provning har respektive marknadskontrollmyndighet riskbedömt produkterna och åtgärder har vidtagits för att undanröja säkerhetsbrister.

Fyra kombinationsbarnvagnar och en sittvagn samt tre badbaljor har testats från Sverige. De brister som påträffades har åtgärdats.

Ett annat syfte i samband med kontrollen av badhjälpmedel är att med hjälp av information öka medvetenheten hos konsumenter om risken med att lämna barn obevakade i badhjälpmedel. Konsumentverket kommer under 2014 även att gå ut med mer information på vår webbplats.

Resultatet av projektet återkopplas bland annat till standardiseringsarbetet för barnvagnar och badhjälpmedel, EU-kommissionen, branschorganisationer med flera externa intressenter.

En långsiktig plan för Prosafes vidare arbete med marknadskontroll på barnartiklar har också tagits fram under projektet.

Summary

As market surveillance authority for the Product Safety Act (2004:451, PSL) the Swedish Consumer Agency (SCA) has the responsibility to perform market surveillance on goods and services. This market surveillance activity has been initiated and performed in cooperation with PROSAFE (The Product Safety Enforcement Forum of Europe). SCA has together with 12 other Market surveillance authorities in Europe performed a joint action of Child care articles on the European market during 2012-2014 with the goal to improve safety for consumers.

A total of 433 companies and 224 websites has been researched.
51 wheeled child conveyances (WCC) and 43 baby bath tubs has been tested by the laboratory AIJU in Spain.
After the testing the responsible Market surveillance authority has made a risk assessment of the product and actions has been taken to remove risks with the products.

Four Combination WCC, one Stroller and three baby bath tubs has been tested from Sweden. Actions has been taken for the non-conformities found.

Another purpose in connection with the inspection of baby bath tubs is to launch an information campaign regarding the consumers' awareness of the risk of leaving a child without supervision in a baby bath tub. SCA will during 2014 also launch more information on this topic on our website.

The results and conclusions made in the project is communicated with the standardization groups for WCC and baby bath tubs, the European commission, branch organizations and other external stakeholders.
A long term plan for PROSAFEs continued work with Child care articles has also been performed during this project.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 3
Summary 4
1 Inledning 6
2 Bakgrund 7
2.1 Skadestatistik 7
2.2 Tidigare marknadskontroller 8
3 Syfte 9
4 Rättslig reglering, definitioner och standarder 10
4.1 Definitioner 10
4.2 Standarder 13
5 Metod 15
5.1 Inventering, urval och inköp 16
5.2 Laboratorium 18
6 Resultat 19
6.1 Provning 19
6.2 Riskvärdering 27
6.3 Åtgärder 33
7 Slutsatser 37
7.2 Referenser 41

1 Inledning

Som tillsynsmyndighet för Produktsäkerhetslagen och som marknadskontrollerande myndighet har Konsumentverket i uppgift att genomföra marknadskontroller av varor och tjänster. Konsumentverket har tillsammans med 12 andra europeiska länder genomfört en gemensam en marknadskontroll av barnartiklar på den europeiska marknaden.

Rapporten syftar till att redovisa resultatet av den svenska delen av marknadskontrollen.

2 Bakgrund

Denna marknadskontroll av barnartiklar har initierats av PROSAFE (The Product Safety Enforcement Forum of Europe). PROSAFE bildades 1990 av marknadskontrollerande myndigheter från olika länder i Europa. PROSAFE:s verksamhetsidé är att underlätta samarbetet mellan marknadskontrollerande myndigheter för att förbättra säkerheten hos varor och tjänster. Sedan 2006 har PROSAFE initierat och koordinerat gemensamma projekt så kallade Joint Actions mellan olika marknadskontrollerande myndigheter inom European Economic Area (EEA). Projekten finansieras av EU kommissionen. För att kunna hantera alla projekt effektivt, erbjuder PROSAFE konsulttjänster som står för administrationen. Denna kontroll benämns CCA, (Child Care Articles) Joint Action 2011.
Deltagande länder förutom Sverige har varit Danmark, Bulgarien, Tjeckien, Frankrike, Nederländerna, Portugal, Storbritannien, Tyskland, Rumänien, Spanien och Litauen. Utöver de formellt deltagande länderna har även Finland, Bosnien-Hercegovina och Polen deltagit. De har deltagit för informationsutbyte, men även gjort egna provningar på samma testlaboratorium som den gemensamma marknadskontrollen.
De produktgrupper som PROSAFE valt att kontrollera var barnvagnar och badhjälpmedel.
Vid PROSAFE:s planering av en gemensam marknadskontroll av barnartiklar föreslog Konsumentverket barnvagn som produkt att kontrollera. Detta eftersom barnvagnar ofta anmäls till Konsumentverket för säkerhetsbrister och är inblandade i många olyckor i Sverige enligt skadestatistik. Många produkter finns på hela den gemensamma marknaden.
Produktgruppen badhjälpmedel består av badställningar för nyfödda att ligga i och badstolar för bebisar att sitta i när de badar i badkar samt badbaljor och tillhörande ställningar. Badstolar och badställningar för de minsta är produkter som inte är särskilt vanliga i Sverige. När EU-kommissionen föreslog ett mandat för badhjälpmedel röstade Sverige tillsammans med Danmark och Storbritannien nej till mandatet för badstolar och badställningar med motivering att de inte går att göra säkra. Risken med dem inte är säkerhetsbrister hos produkterna utan att föräldrarna tror att produkterna är så stabila att man kan lämna barn i dem utan uppsikt. En märkning med standarduppfyllelse skulle kunna öka tilltron till produkternas stabilitet ytterligare. För ett mandat för badbaljor och ställningar röstade Sverige däremot ja.

2.1 Skadestatistik

Barnvagnar är den enskilda produkt som Konsumentverket fått flest anmälningar mot vad gäller säkerhet under början av 2000-talet. Anmälningarna har handlat om handtag som gått av eller släppt, brustna chassin, bristande stabilitet, bromsar som släppt och hjul som gått av.

Enligt Injury Data Base (IDB 2000-2012) inträffar varje år 600-700 barnvagnsrelaterade olyckor i Sverige bland barn mellan 0 och 3 år som är så allvarliga att de behöver akutsjukvård. Motsvarande siffror för badhjälpmedel för småbarn är svårare att läsa ut i befintlig statistik men årligen inträffar 150-

200 badrelaterade olyckor som är så allvarliga att barn (i ålder 0-1 år) söker akutsjukvård.

Enligt en studie gjord av MSB (Ref. 1) är drunkning den vanligaste dödsorsaken bland barn 0-6 år i Sverige.

Konsumentverket har fått få produktsäkerhetsanmälningar mot badbaljor och utrett en dödsolycka då ett barn drunknat i en badstol.

2.2 Tidigare marknadskontroller

Mot bakgrund av många anmälningar mot barnvagnar och det stora antalet barnvagnsolyckor har Konsumentverket genomfört flera marknadskontroller av barnvagnar. Efter en kraftig ökning av antalet handtagsolyckor med barnvagnar påbörjade Konsumentverket 2007 ett flerårigt projekt kring barnvagnssäkerhet. Två större marknadskontroller genomfördes 2008 och 2010 med en mindre uppföljning 2011. Ett stort antal allvarliga brister har påträffats bland kontrollerade produkter och många åtgärder har genomförts genom återkallelser och ändring i produktion.

Konsumentverket har inte tidigare genomfört någon kontroll av badhjälpmedel.

3 Syfte

Projektets syfte är att kontrollera barnvagnar och badhjälpmedel i samarbete med andra marknadskontrollerande myndigheter på den europeiska marknaden för att förbättra säkerheten för konsumenter. Åtgärder av eventuella påträffade säkerhetsbrister hos provade varor har krävts av ansvarig näringsidkare för att undanröja säkerhetsrisker för konsumenter.

Ett annat syfte i samband med kontrollen av badhjälpmedel är att med hjälp av information öka medvetenheten hos konsumenter om risken med att lämna barn obevakade i badhjälpmedel.

Resultatet av projektet återkopplas till standardiseringsarbetet för barnvagnar och badhjälpmedel.

Kontakter med motsvarande tillsynsmyndigheter i andra länder kommer att knytas vilket kan komma att leda till ökat samarbete i framtiden.
En långsiktig plan för Prosafes vidare arbete med barnartiklar ska också tas fram under projektet.

4 Rättslig reglering, definitioner och standarder

Barnvagnar och badhjälpmedel är produkter som faller under det europeiska generella produktsäkerhetsdirektivet (2001/95/EC) och regleras i svensk lag av Produktsäkerhetslagen (2004:451). En av Konsumentverkets uppgifter är att se till att produktsäkerhetslagen följs. Lagen är till för att motverka att varor och tjänster orsakar skada på person vid normal och förutsebar användning. Näringsidkare kan med stöd av lagen förbjudas att tillhandahålla en vara, åläggas att lämna säkerhets eller varningsinformation samt åläggas att återkalla varan. En näringsidkare som medvetet eller oaktsamt bryter mot sina skyldigheter enligt lagen riskerar att åläggas en sanktionsavgift.

Vid bedömningen om en risk hos en vara eller tjänst ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå, ska hänsyn särskilt tas till sådana risker som varan eller tjänsten kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre. Detta innebär att en åtgärd kan vara motiverad även då skaderisken är liten.

Det är näringsidkaren som har bevisbördan för att en vara eller tjänst är säker. De säkerhetskrav som kan ställas på en vara preciseras ofta i Europastandarder.

Avviker en vara från standard kan detta utgöra en stark indikation på att varan inte uppfyller produktsäkerhetslagens säkerhetskrav. Ett föreläggande eller förbud får meddelas även om en vara uppfyller kraven i en standard, om det visar sig att varan trots detta är farlig. På Konsumentverkets webbplats, www.konsumentverket.se under rubriken ”Produktsäkerhet” på företagssidorna finns mer information. På webbplatsen går det också att ta del av lagstiftningen i sin helhet.

4.1 Definitioner

4.1.1 Barnvagnar

Barnvagnar är komplexa produkter som ofta ska fylla flera funktioner och vara användarvänliga i olika sammanhang. På den europeiska marknaden finns en stor variation av barnvagnstyper avsedda för olika behov. Det finns allt från lätta, enkla paraplyvagnar till stora komplexa flerbarnsvagnar. För att inte komplicera provning och riskbedömning beslutades att utesluta barnvagnar för fler än ett barn och även så kallade joggingvagnar i denna marknadskontroll. Tre typer av barnvagnar avsedda för ett barn definierades för urval av produkter. Rena liggvagnar, rena sittvagnar (inklusive paraplyvagnar och lättviktsvagnar) samt kombinationsprodukter. Kombinationsprodukterna består av ett chassi med separat liggdel, sittdel och/eller babyskydd.

4.1.1.1 *Sittvagn (Stroller-Pushchair)*

Barnvagn med sittdel avsedd att användas för barn över sex månader. I denna kategori innefattas även lättviktsvagnar och paraplyvagnar.

4.1.1.2 *Liggvagn (Pram)*

Barnvagn med liggdel avsedd att användas från födseln.

4.1.1.3 *Kombinationsvagn (Combination WCC)*

Duo- eller kombivagnar bestående av ett chassi med tillhörande liggdel, sittdel och/eller eventuellt babyskydd avsedd att användas från födseln och från sex månader.

4.1.2 **Badhjälpmedel**

4.1.2.1 *Badbaljor och ställningar*

Produkter för barn från födseln upp till 12 månader designade för att bada barnet i. Dessa produkter kan antingen vara gjorda för att användas separat, på badkarskant eller på golvet eller med tillhörande ställning.

Översättning av definition enligt Kommissionens beslut 2010/9/EU

4.1.2.2 *Badställningar*

Produkt som kan vara till hjälp för vårdgivaren att hålla barnet i en bakåtlutad eller liggande position vid badning. Produkterna är avsedda att användas fram till barnet kan sitta själv utan stöd.

Översättning av definition enligt Kommissionens beslut 2010/9/EU

4.1.2.3 *Badstolar*

Produkt avsedd att användas för att hålla barnet i en sittande position under badet. Dessa produkter är avsedda för barn som kan sitta utan stöd fram till dess att de börjar kunna resa sig upp.

Översättning av definition enligt Kommissionens beslut 2010/9/EU

4.2 Standarder

4.2.1 Barnvagnar

För barnvagnar finns standarden SS-EN1888:2012 ”Barnartiklar-Barnvagnar-Säkerhetskrav och provningsmetoder”. På grund av att Sverige haft många barnvagnsolyckor och anmälda barnvagnar som uppfyllt standardens krav deltar Konsumentverket aktivt i standardiseringsarbetet.

En svårighet med marknadskontroll av barnvagnar enligt standard EN1888 under denna period var att det i mars 2012 publicerades en reviderad standard för barnvagnar EN 1888: 2012. Den tekniska kommittén för standardisering av barnvagnar, TC 252/WG 3, hade bett EU-kommissionen att specificera en tid på 12 månader från och med publiceringen av ny standard då den gamla standarden ska vara tillämplig samtidigt som den nya. Inköp av barnvagnar planerades till årsskiftet 2012-2013 och provningarna påbörjades i maj 2013. På grund av att båda standarderna var tillämpliga under perioden beslutades att provning skulle göras mot den nya standarden med kompletterande provning mot kraven i den tidigare standarden i några fall där standardkraven höjts. Detta gjordes som ett stöd för riskvärdering och för krav på omfattning av åtgärder.

I de fall som barnvagnen innehöll en babylift beslutades att genomföra en kompletterande provning avseende liggdelens dynamiska hållfasthet enligt punkt 6.5.5.2. i den europeiska standarden för babyliftar och ställningar EN 1466:2004+A1:2007. En liggdel eller babyskydd som kan användas som babylift ska uppfylla kraven i babyliftstandarden och just hållfastheten är ett viktigt säkerhetstest då det inträffat olyckor då bärhandtag på babyliftar släppt när barn burits i dem.

4.2.2 Badhjälpmedel

För barnbadbaljor, badställningar och badstolar finns inga europeiska standarder tillgängliga. Mandat till standarder för respektive produktområde finns men själva standardiseringsarbetet har nyligen påbörjats och det var inte rimligt att det skulle finnas publicerade standarder innan marknadskontrollens avslut. På grund av avsaknad av standarder blev det mer komplicerat att kontrollera produkterna genom provning.

Projektet beslutade att prova och utvärdera utvalda badbaljor enligt ett framtaget riskbedömningsprotokoll baserat på:

- Fransk experimentstandard för badbaljor: French experimental standard: XP S 54 044
- Testprotokoll baserat på Kommissionens beslut (2010/9/EU) över de säkerhetskrav som en europeisk standard ska möta för badbaljor och badhjälpmedel för småbarn.

För badställningar och badstolar togs inga säkerhetskrav fram eftersom projektet beslutade att inte prova produkterna. Det stora antalet drunkningsolyckor som inträffat i badställningar och badstolar har ofta förklarats med att produkten upplevts som så stabil att en vuxen bedömt att de kunnat lämna barnet ensamt en stund i badet. Produkternas säkerhet är beroende av många yttre faktorer som kan påverka att en badstol tippar eller släpper från botten i badkaret. Till exempel barnets rörelser, badolja under sugkoppar och så vidare. En säkerhetsprovning av produkten skulle kunna öka risken ytterligare för att föräldrar invaggas i en falsk säkerhet och tror sig kunna lämna barnet en stund.

5 Metod

I början av projektet fick alla deltagarländer skicka in resultat från tidigare marknadskontroller och olycks- och anmälningsstatistik för de olika produktområdena från sina respektive länder. En genomgång av gemensamma europeiska, rapporteringssystemen för farliga produkter Rapex-notifikationer och ICSMS genomfördes också. Baserat på denna information gjordes en sammanställning av de vanligast förekommande riskerna och vilka skador de kan leda till för barnvagnar enligt nedan.

Tabell 1: Vanligaste skaderiskerna och konsekvenserna för barnvagnar.

Produktrisk barnvagn	Skada
Klämrisk	Amputation, skärskada, klämskada
Bristande stabilitet	Fallskada
Bristande hållfasthet hos chassin	Fallskada
Bristande handtagshållfasthet	Fallskada, skaderisk i trafik, drunkning
Bristande bromsfunktion	Fallskada, skaderisk i trafik, drunkning
Bristande hållfasthet av ligg- eller sittdel	Fallskada
Ineffektiv sele eller infästning av sele	Fallskada, stryprisk
Öppningar där barn kan falla ut	Fallskada, stryprisk
Smådelar	Kvävning

I slutsatsen av informationen om risker med badhjälpmedel var det klart och tydligt att den stora risken är drunkning och att olyckor huvudsakligen inträffar för att vuxna lämnar barn ensamma i badet. Ett tragiskt exempel på en dödsolycka var från Storbritannien där en mamma lämnat sitt barn badande i en badstol och för att sätta sig vid datorn och göra ett gratulationskort till pappan.

För badbaljor med eller utan ställning identifierades utöver drunkningsrisken även många fallolyckor då barnet lutat sig över kanten eller tagit stöd för att resa sig och vält. Instabila ställningar till badbaljor kan riskera att kollapsa eller välta och orsaka fallskador. Andra säkerhetsrisker med badbaljor är exempelvis smådelar som kan stoppas i munnen och utgöra kvävningsrisk, samt öppningar som gör att barnet kan fastna eller skära sig på produkten.

Baserat på olycksstatistik, Rapexnotifikationer, anmälningar och om det finns mandat från EU-kommissionen och/eller standarder för produkterna tog respektive deltagarland fram en prioriteringslista med de tio barnartiklar som ansågs mest lämpade att genomföra europeisk marknadskontroll av.

En total sammanställning av ländernas prioriterade produkter skickades för input till bland andra EU-kommissionen, CEN, standardiseringskommittén och

arbetsgrupper för standardisering av barnartiklar, den europeiska branschorganisationen för barnartiklar, ENCP, organisationen för konsumentintresse inom standardisering, ANEC, branschorganisationer och barnsäkerhetsorganisationer i Europa.

Vid ett möte där flera av ovan nämnda externa intressenter deltog diskuterades prioriteringslistan och fastställdes med höga barnstolar som högsta prioritet och spjäl- och resesängar därefter utifrån nu kända faktorer. Det är dock ett dokument som kan komma att ändras kommande år på grund av faktorer som produktutveckling och olycksstatistik med mera.

5.1 Inventering, urval och inköp

Marknadsinventering och inköp av varor för provning har genomförts av respektive deltagarland. Urvalskriterier och samordning inför inköp gjordes gemensamt i projektet. Det var viktigt att få en bra spridning av produkter, att det inte skulle bli dubbletter av något och att respektive produkt köptes in i det land som är lämpligast för att kräva eventuella åtgärder.

Produkter köptes i första hand in i det land som har högsta möjliga ansvarsnivå av de deltagande länderna. Om en produkt tillverkas i Tyskland så är det lämpligast att den köps in i Tyskland eller om generalagenten för en importerad produkt finns i Frankrike så valdes Frankrike som inköpsland och ansvarigt för att ställa krav på eventuella åtgärder.

Vissa av de deltagande länderna har dock en större andel tillverkare och importörer än andra och om något land inte hade högsta ansvarsnivå i sitt land, så samrådde man med tillverkar/importörslandet innan inköp.

Det lades också stor vikt vid urvalet att prova produkter som redan i inventeringen misstänktes vara ett eventuellt bekymmer med, samt uppföljning på produkter med risker som identifierats i tidigare marknadskontroller eller anmälningsärenden. Deltagarländerna har även samarbetat med respektive lands tullmyndighet och på så sätt fått uppgifter om import och export av de aktuella produkterna.

5.1.1 Barnvagnar

En inventering av barnvagnsmarknaden gjordes av Konsumentverket via internetsökning och butiks- och mässbesök i Stockholm och Karlstad. Branschföreningen Barn & Babys inköpsmässa i Kista besöktes. Deltagarländerna fick instruktion att samordna urvalet av produkter mellan de olika definierade barnvagnstyperna för att få en spridning av ungefär lika många av varje barnvagnstyp till provning.

Sverige valde ut fem barnvagnar baserat på tidigare anmälda produkter och på att högsta ansvar för produkten fanns i Sverige. I Sverige är kombinationsbarnvagnar vanligare än i många av de andra deltagande länderna

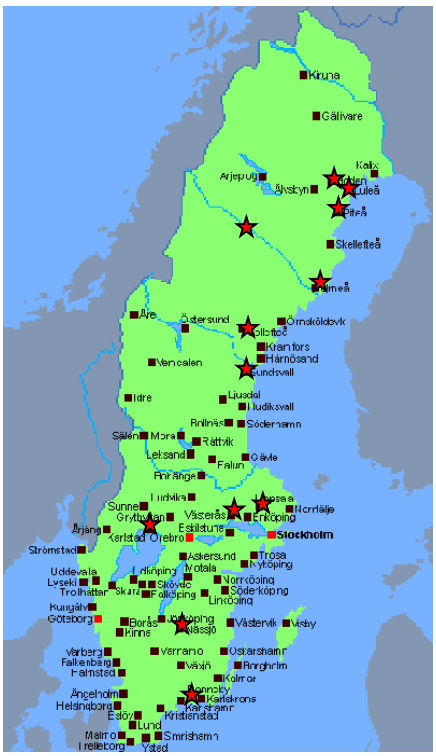
och därför blev största delen (4 av 5) av de svenska vagnarna kombinationsprodukter.

Vid inköpstillfället specificerades att produkterna skulle vara så nyproducerade som möjligt för att undvika att köpa in barnvagnar tillverkade innan den nya standarden trätt i kraft.

Utvalda barnvagnar blev Babyactive Elipso, Babytravel Grizzly, Brio Happy, Crescent Classic och Scandinavian Baby Alliance (SBA) Copenhagen.

5.1.2 Badhjälpmedel

Konsumentverkets genomförde en egen marknadsinventering av det svenska utbudet av badställningar, badstolar och badbaljor via internetsökning och butiks- och mässbesök. Dessutom tog Konsumentverket hjälp av de kommunala konsumentvägledarna för inventering av försäljning av badhjälpmedel i butiker för att få en bra geografisk spridning. En sådan inventering av barnvagnsmarknaden med hjälp av konsumentvägledare har tidigare gjorts 2008. I projektet togs det fram checklistor med vägledning för ifyllande och fotodokumentation som sedan slussades ut till konsumentvägledare med geografisk spridning enligt nedan.

Geografisk spridning av svensk inventering:

- Boden
- Luleå
- Piteå
- Sollefteå
- Umeå
- Storuman
- Sundsvall
- Karlstad
- Uppsala
- Västerås
- Nässjö
- Karlshamn

Badställningar och badstolar är produkter som inte är så utbredda i användning och är konstaterat farliga vid felanvändning varvid marknadskontroll-myndigheterna i projektet enades om att de inventeras men inte provas i JA2011s marknadskontroll. Deltagande länder beslutade att istället för provning som en del i projektet informera konsumenter och näringsidkare om drunkningsrisken med badställningar och badstolar.

Sverige valde ut 3 badbaljor för provning baserat på design och svenskt varumärke. Dessa var Ikeas Lättsam, Biltemas Baby bath och Hammarplasts Dolly.

5.2 Laboratorium

Totalt testades 51 barnvagnar och 43 badbaljor varav 15 med ställning i projektet. Av dessa var alltså fem barnvagnar och tre badbaljor från Sverige. Samtliga produkter testades på det ackrediterade laboratoriet AIJU i Alicante, Spanien. Laboratoriets tjänster upphandlades genom Prosafeprojektet.

aiju Technological Institute for children's products & leisure

6 Resultat

I slutet av provningsperioden hölls ett möte för hela CCA projektgruppen på testlaboratoriet där marknadskontrollmyndigheterna fick möjlighet att se hur testerna utfördes samt gemensamt diskutera påträffade brister för att skapa en systematisk samsyn för de risker som identifierats för produkterna. I bilagorna 1 och 2 redovisas det samlade resultatet av avvikelser, risker och åtgärder för samtliga produkter i respektive produktgrupp.

Eftersom vi har olika regler om sekretess i Europa så finns inte varumärkena angivna i dessa rapporter. Dock ger de ett volymetriskt intressant underlag för trender i brister och utvecklingsområden för respektive produktgrupp.

6.1 Provning

6.1.1 Barnvagnar

Endast 20 procent av de 51 testade barnvagnarna klarade kraven för mekanisk provning enligt EN1888:2012 och majoriteten hade brister i sin märkning och information.

Läsaren av denna rapport ska dock ha i åtanke att flera av de produkter som provats blev utvalda efter att inspektör misstänkt brister redan vid inventering av barnvagnar i butiken.
Därför kan resultatet inte tolkas som generellt för Europeiska marknadens produkter. Men det ger en bild av vad tillverkare/importör bör se upp med och vad som behövs utvecklas.

De vanligaste säkerhetsbristerna hos de testade barnvagnarna var klämrisker i rörliga delar, selar eller infästningar till selar som inte höll måttet, chassin som gick sönder, smådelar som lossnade och bärhandtag på liftar som inte höll.

Sammanställning avvikelser per område enligt standard för samtliga 51 testade barnvagnar. Även den information och märkning som ska finnas på en vagn enligt standard har analyserats:

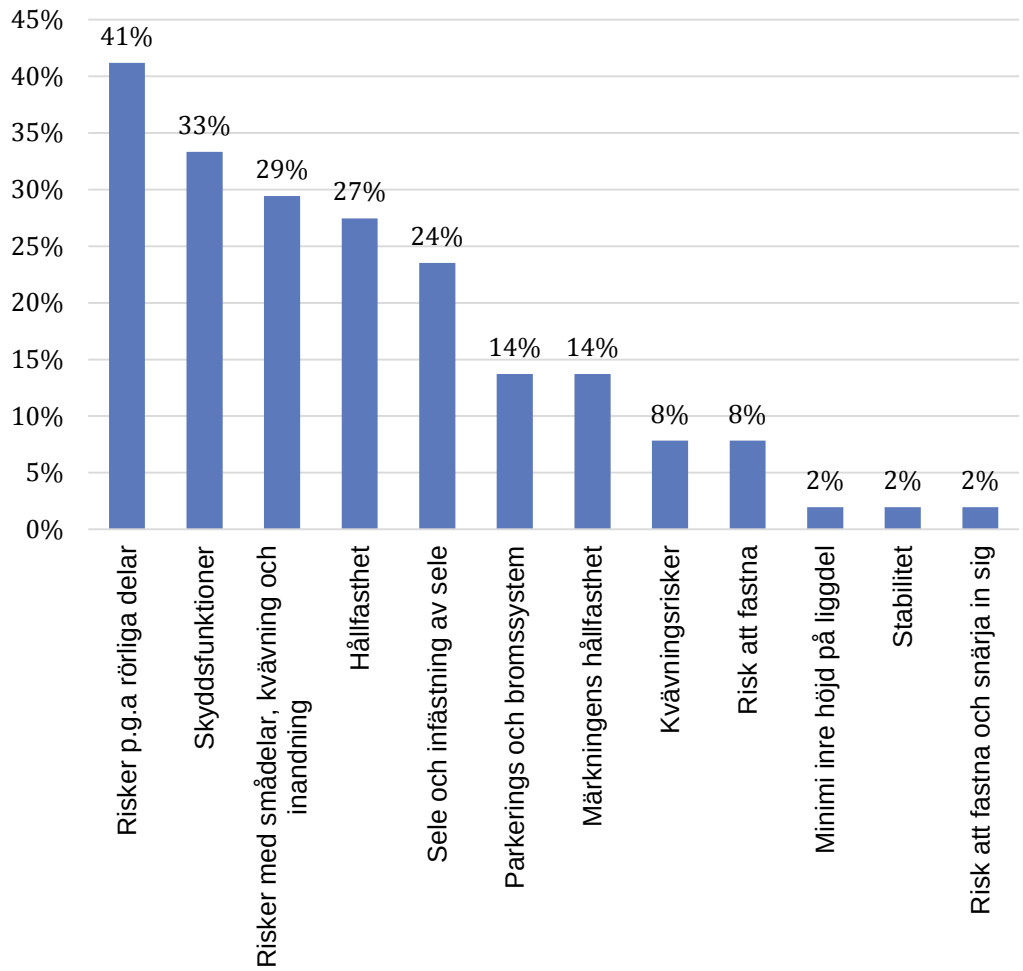

Diagram 1: Avvikelsefördelning på 51 testade barnvagnar enligt standardens område.

Tabell 2: Avvikelsefördelning enligt standardens krav på märkning och information för 51 testade barnvagnar.

Standard punkt.	Krav	Antal avvikande produkter	Procent
10.1	All produktinformation ska ges på det officiella språket i landet där produkten säljs	19	42%
10.2	Märkning av produkten	23	46%
10.3	Information vid inköpstillfället	22	44%
10.4	Användarinstruktioner	22	44%
	Produktinformation Totalt:	39	76%

Avvikelserna har analyserats per typ av vagn och återges i diagram 2.

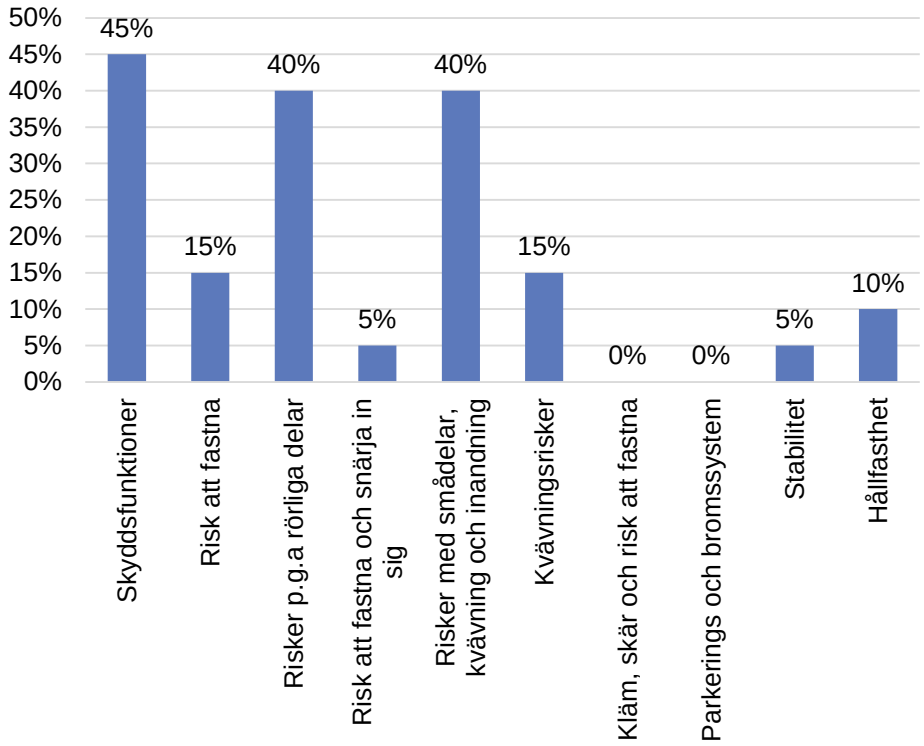

Diagram 2: Avvikelser kombinations vagnar (20 vagnar testade).

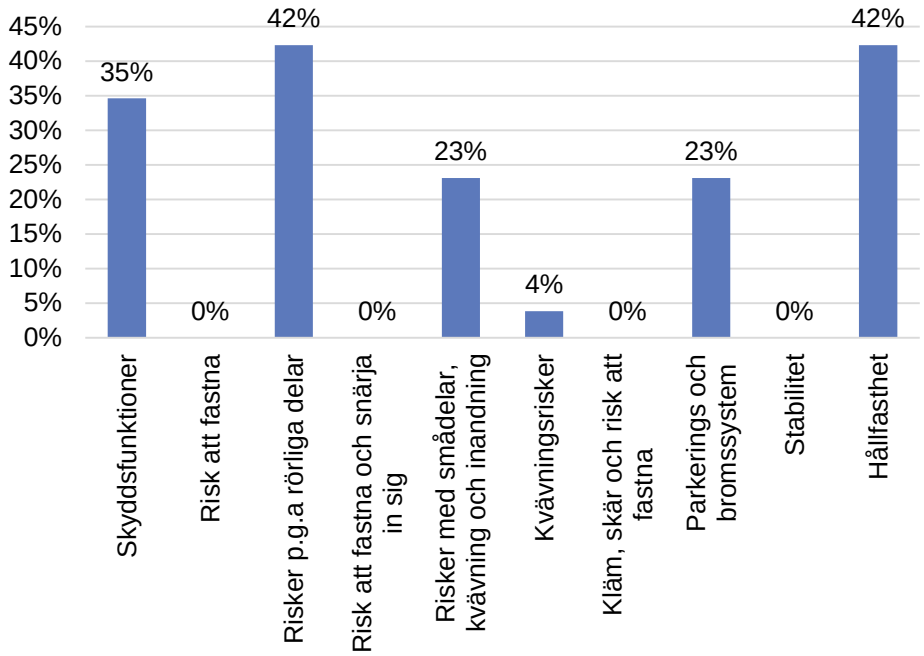

Diagram 3: Avvikelser sittvagnar (26 vagnar testade).

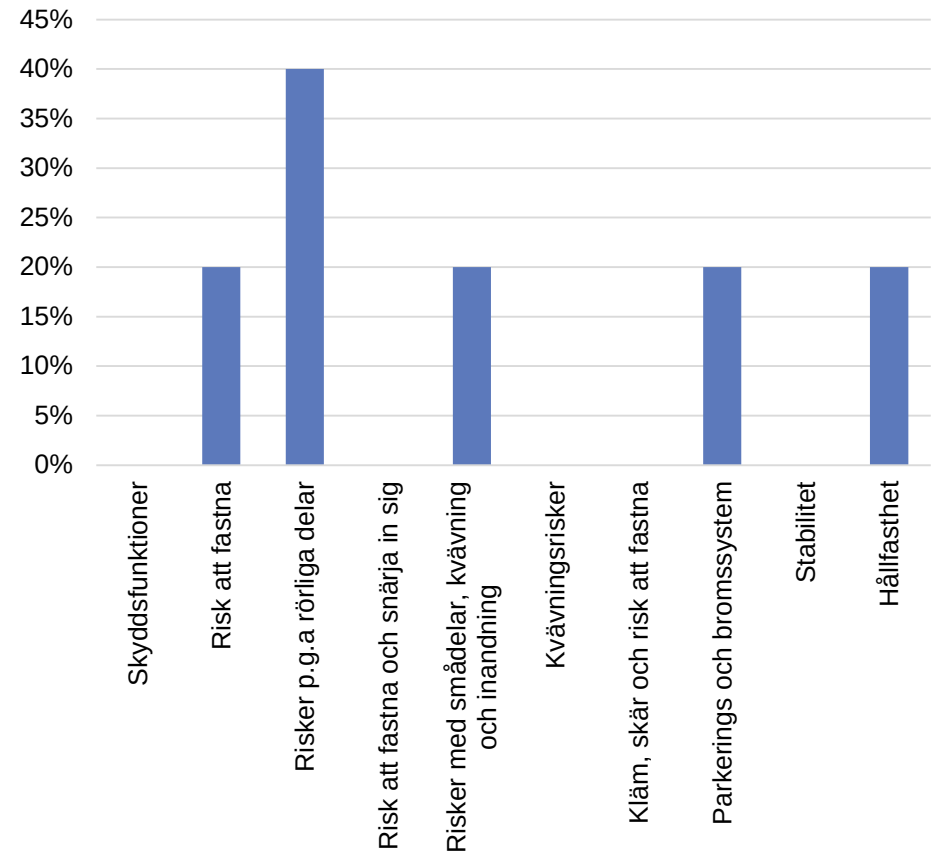

Diagram 4: Avvikelser liggvagnar (notera att det är endast 5 liggvagnar).

De barnvagnar Sverige testat är fyrhjuliga kombinationsvagnar och en sittvagn

1. Elipso från Baby Active (Diarienr. 2013/543)
2. Grizzly Sport från Baby Travel (Diarienr. 2013/547)
3. Classic Crescent från Crescent (Diarienr. 2013/546)
4. Happy Br Pro från Brio (Diarienr. 2013/545)
5. 2ME Sittvagn Copenhagen från Scandinavian Baby Alliance (Diarienr. 2013/544)

6.1.1.1 *Resultatsammanställning Svenska barnvagnars avvikelser*

Tabell 3: Testresultat svenska barnvagnar.

	Märke	Baby active	Baby Travel	Crescent	Scandinavian Baby Alliance	Brio
	Modell	Elipso	Grizzly Sport	Crescent Classic	2ME Sittvagn Copenhagen	Happy Be Pro
	Kategori	Kombinations produkt	Kombinations produkt	Kombinations produkt	Sittvagn	Kombinations produkt
8	**MEKANISKA RISKER**	**NC**	**NC**	**NC**	**NC**	**NC**
8,1	**SKYDDSFUNKTIONER**	**NC**	**C**	**C**	**NC**	**C**
8.1.1	Ålders-anpassning	NC	C	C	C	C
8.1.1.2.1	Vinkel mellan ryggstöd och sits samt ryggstödets längd	NC	C	C	C	C
	Sele och infästning av sele	NC	C	C	NC	C
8,2	**RISK ATT FASTNA**	**C**	**NC**	**C**	**C**	**C**
8.2.1	Hål och öppningar	C	NC	C	C	C
8,3	**Risker på grund av rörliga delar**	**NC**	**NC**	**C**	**NC**	**NC**
8.3.1	Krav för rörliga delar	NC	NC	C	NC	NC
8.5	**RISKER MED SMÅDELAR Kvävning och inandning**	**NC**	**C**	**NC**	**C**	**C**
8.5.2	Vrid-,drag- och bittest	NC	C	NC	C	C
8,6	**KVÄVNINGS-RISK**	**C**	**C**	**NC**	**C**	**C**
8.6.2	Plast-förpackning	C	C	NC	C	C
8,10	**HÅLLFAST-HET**	**NC**	**C**	**C**	**C**	**C**
8.10.3	Rullbandstest	NC	C	C	C	C
8.10.4	Dynamisk hållfasthet	*	C	C	C	C
8.10.5	Hjulhållfasthet	*	C	C	C	C
8.10.6	Handtags-hållfasthet	*	C	C	C	C

NC=Non Conformity= Produkt ej godkänd i test
C=Conform =Produkt godkänd i test
*=ej kunnat testas pga att chassit vagnen havererat i rullbandstest

6.1.1.1.1 Babylift (Carry cot)

Tabell 4: Testresultat babylift.

*6.5.5.2	TESTRESULTAT Punkt 6.5.5.2 i EN 1466:2004 +A1:2007	C	NC	NC	NA	C

Kompletta provningsprotokoll är offentlig handling och kan begäras ut från Konsumentverket. Ange diarienummer enligt ovan.

6.1.2 **Badbaljor**

Av de provade badbaljorna uppnådde 35 procent konstruktions- och mekanikkraven i den Franska experimentella standarden XP-S-54-044 samt testprotokollet framtaget baserat på Kommissionens beslut (2010/9/EU). Som nämnts tidigare i rapporten så är flertalet produkter utvalda för provning eftersom det vid inspektion kunnat misstänkas brister. Därför kan resultatet inte tolkas som generellt för Europeiska marknadens produkter. En del av testerna av badbaljor är också utförda ur produktkvalitetssynpunkt och inte nödvändigtvis ur risk och säkerhetssynpunkt.

6.1.2.1 *Resultatsammanställning av samtliga 43 provade produkters avvikelser:*

Tabell 5: Testresultat samtliga 43 badbaljor

Punkt	Krav	Antal avvikande produkter	Procent
5	Konstruktionskrav, total	28	65%
5.1	Generella krav	0	0%
5.2	Löstagbara delar	6	14%
5.3	Statisk hållfasthet -	0	0%
5.4	Termiskt test	0	0%
5.5	Slagtest	26	60%
5.6	Test av skummadrasser	0	0%
5.7	Uppblåsbara badbaljor eller luftkuddar fastsatta på badbalja	0	0%
6	Märkningens hållfasthet	22	51%

Tabell 6: Sammanställning av avvikelser i produktinformation och varningar för badbaljor.

Krav	Badbaljor	Badställningar	Badstolar	Total
Antal produkter	43	24	14	81
Information på produkten	95%	100%	79%	94%
Användarinstruktioner	93%	100%	93%	95%

De badbaljor Sverige testat är:

- Lättsam från IKEA of Sweden AB (Diarienr.2013/548)
- Dolly från Hammarplast AB (Diarienr.2013/549)
- Baby Bath tub från Biltema AB (Diarienr.2013/550)

6.1.2.2 *Resultatsammanställning av svenska badbaljors avvikelser.*

(Notera att slagtest (Impact test) är ett mer kvalitets- än säkerhetsrelaterat test)
NC=Non Conformity= Produkt ej godkänd i test
C=Conform =Produkt godkänd i test

Tabell 7: Sammanställning testresultat svenska badbaljor.

	Märke	BILTEMA	IKEA	HAMMARPLAST
	Modell-, serie- och/eller EAN nummer	BABY BATH TUB No. 87-916	LÄTTSAM No. 402.484.43	DOLLY No. 8058010 EAN 7310548058016
	Beskrivning av produkten	Vit badbalja med plugg	Vit badbalja utan plugg	Vit badbalja utan plugg
	TEST och Resultat enligt (XPS 54 044) - *(produktens märkning har bedömts separat)*	**NC**	**NC**	**NC**
5.	**Konstruktion**	**NC**	**C**	**NC**
5.5	Slagtest	NC	C	NC
5.5.3	Designkrav	NC	C	NC
6.	**Märkningens hållfasthet- *Motsvarar pkt.xi-c.7 i Prosafe protokoll nedan. Testet utfört enligt XPS.***	**C**	**NC**	**NC**
	TEST och Resultat enligt (PROSAFE PROTOKOLL) - *(produkt relaterad information bedöms separat)*	**NC**	**NC**	**NC**

ii	**Fysikaliska och mekaniska egenskaper**	**NC**	**C**	**C**
ii-a	**Öppningar eller glipor med risk att fastna (Risk för fingrar att fastna)**	**NC**	**C**	**C**
ii-a.1	Test metod 5.3.1 i 12221-2 (5 - 12 mm) inga hål, mellanrum eller öppningar med storlek över 5mm eller mindre än 12mm.	NC	C	C
ii-a.2	Test metod 5.3.1 i 12221-2 (7 - 12 mm) Inga hål, mellanrum eller öppningar med storlek över 5mm eller mindre än 12mm	NC	C	C
ix	**Hållfasthet**	**NC**	**C**	**NC**
ix.3	**Slagprov**	NC	C	NC
ix.3.2	Test metod 5.5 i XP S54-044. 10 punkter på bottens yta, där en ska vara i centrum av badbaljans botten	NC	C	NC
xi-c-7	**Märkningens hållfasthet-** ***Testet utförs enligt XPS enligt Motsvarar pkt.6 i XPS***	**C**	**NC**	**NC**

6.2 Riskvärdering

Testlaboratoriet gjorde en första egen riskvärdering av alla identifierade brister hos produkterna. Därefter har respektive marknadskontrollmyndighet gjort egna riskvärderingar av respektive produkt där alla relevanta aspekter vägts in. Dessa har gjorts mot bakgrund av standardkrav, användning och olycksstatistik. EU har tagit fram en riskvärderingsmodell RAG som använts för ändamålet (läs mer på http://europa.eu/sanco/rag).

6.2.1 Barnvagnar

Den totala riskvärderingen av samtliga 51 vagnar som testats i det europeiska projektet visar att 35procent av sittvagnarna bedömdes till medium risk eller högre. När det gäller kombinationsvagnar bedömdes att 65procent hade en medium eller högre risk. Då endast fem liggvagnar testades så ger det ett för litet urval för att kunna ge rättvisande statistik. Nämnas kan dock att tre av fem liggvagnar bedömdes ha allvarliga risker.

Sammanställning av högsta risknivå för samtliga provade barnvagnar i Prosafe projektet.

Tabell 8: Den högsta riskens allvarlighetsgrad för identifierade brister hos provade produkter. (Av alla 51 provade produkter).

Risknivå	Antal avvikande produkter	Procent
Ingen risk	3	4%
Låg risk	14	27%
Medium risk	17	33%
Hög risk	4	8%
Allvarlig risk	8	16%
Fortfarande under utredning	5	10%

6.2.1.1 *Risker hos de svenska barnvagnarna*

Ingen av de provade svenska vagnarna uppfyllde alla säkerhetskrav. Flera allvarliga säkerhetsbrister har påträffats under provningarna.

- Elipso från Baby Active (Diarienr. 2013/543) Hög risk på grund av fallerande chassi, klämrisk och 5 andra avvikelser vid test.
- Grizzly Sport från Baby Travel (Diarienr. 2013/547) Hög risk bedömdes på grund av att bärhandtaget gick av till liften i test samt klämrisk i suffletten och klämrisk i hopfällningsmekanism.
- Classic Crescent från Crescent (Diarienr. 2013/546) Låg- medium risk på grund av attbland annat skumplastbitar som lossat i bit-testet och brister i förpackningen av vagnen.

- Happy Be Pro från Brio (Diarienr. 2013/545) Låg-medium risk på grund av avsaknad av åldersmärkning för barn under sex månader, brister i bit-testet och klämrisk i suffletten.
- 2ME Sittvagn Copenhagen från Scandinavian Baby Alliance (Diarienr. 2013/544) Låg-medium risk på grund av bland annat avsaknad av åldersmärkning för barn under sex månader, klämrisk vid fotstöd med mera.

Nedan följer en beskrivning av påträffade brister på de svenska barnvagnarna och de risker bristerna kan medföra för barns säkerhet.

Bristfällig sele
Att en sele eller infästningarna på selen inte håller innebär en risk för fallskada för barn. På Babyactive Elipso gick infästningarna av midjebältet i selen sönder vid provning. Dessutom släppte ett av spännena i selen vid en belastning lägre än standardens krav.

Kvävningsrisker
I ett i standarden specificerat område närmast runt barnet i en barnvagn (kallat ”protective volume”) får det inte finnas smådelar eller material som ett barn kan dra eller bita loss och riskera att få i halsen och kvävas av.

I den nya barnvagnsstandarden har det tillkommit ett bit-test för smådelar på grund av att barn har bitit loss exempelvis skumgummibitar på bygeln. Konsumentverket har inte kännedom om några svenska olyckor.

Testet av bygeln går ut på att först kontrollera om ett barn kan komma åt fyllningsmaterial på bygeln och sedan med dragtest och bittest prova om ett barn kan dra eller bita loss småbitar som går ned i en smådelscylinder motsvarande storleken på en treårings strupe.

På Babyactive Elipso, Happy Be Pro och Crescent Classic bedömde testlaboratoriet att det textila skyddet över bygeln kan tas loss av ett barn och skumgummit kan bitas eller dras loss i småbitar som gick ned i smådelscylindern, En kvävningsrisk är allvarlig, men sannolikheten för att ett barn utsätts för risken minskar genom att den inte är omedelbart åtkomlig för barnet. Först krävs det att barnet får bort tyget som skyddar skumgummit och det finns variationer mellan olika vagnar i hur lättöppnat tyget är.

Bild på skumgummimaterialet under tyget

Chassits hållfasthet

Om ett barnvagnschassi går sönder kan det leda till mer eller mindre allvarlig risk för skada, beroende på var chassit fallerar. I allvarliga fall kan ett brott på chassit leda till att vagnen kollapsar så att barnet faller ur vagnen. I andra fall kan chassit gå sönder på ett sätt att det inte utgör någon risk för skada hos barn.

På Babyactive Elipso gick ett metallrör på framdelen av chassit sönder under rullbandstest. Det trasiga chassit kan medföra risk för skada och på grund av skadan på chassit kunde flera andra viktiga säkerhetsprovningar så som *test enligt Dynamisk hållfasthetsprovning av vagnen* och *Provningar av hjulens hållfasthet* inte genomföras. Följande provningar kunde endast delvis genomföras; Risk att fastna samt Broms och Stabilitet.

Bild på chassi som havererat vid dynamisk hållfasthetsprovning

Klämrisker
Rörliga delar får inte gå ihop till mindre än 12 mm eftersom barns fingrar kan klämmas vid mindre avstånd. Allvarlighetsgraden i klämrisken varierar beroende på hur tätt delarna går ihop och hur flexibelt materialet i delarna är. Går delarna omlott får man en saxeffekt i klämrisken, men även om de bara går ihop kan det utgöra en allvarlig klämrisk. Det har inträffat många olyckor där barns fingrar till och med blivit amputerade när de klämts mellan delar på barnvagnar.

Babyactive Elipso, Babytravel Grizzly, Brio Happy Go hade alla klämrisker av varierande allvarlighetsgrad i suffletten och SBA 2 MECopenhagen hade klämrisk för fingrar i fotstödet.

Klämrisk för fingrar mellan suflettbågar

Bärhandtag
I Sverige har det inträffat allvarliga olyckor när bärremmar i babyliftar lossnat då en vuxen burit ett barn i liften. Om bärremmar lossnar med ett barn i liften riskerar barnet falla ur på hårt underlag och få allvarliga fallskador.

På Babytravel Grizzly gick en av hakarna som håller fast bärhandtaget vid liften av under provning mot kraven i babyliftstandarden vilket bedömdes som en allvarlig säkerhetsrisk.

En metallhake som höll fast bärhandtaget gick av vid provning

Åldersanpassning
Det finns barnvagnar avsedda att användas endast från födseln tills barnet börjar kunna sitta själv, vagnar avsedda att användas endast från barnet kan sitta själv och produkter som kan användas för alla åldrar. För att barnen inte ska utsättas för risker som uppkommer på grund av att vagnen inte är anpassad för deras ålder och förmågor är det viktigt rätt information och märkning finns vid försäljning, på vagnen och i bruksanvisning.

En vagn för barn under sex månader behöver inte ha sele, men om det inte finns sele kontrolleras den med hjälp av en boll för att det inte ska finnas öppningar där barnet kan falla ur vagnen.

Sittdelarna till Brio Happy Be och SBA 2ME Copenhagen klarade inte testet som kontrollerar att barn under sex månader inte kan falla ur öppningar i vagnen. Dessa vagnar har dock sele varför det är att betrakta som ett märkningsfel. Vagnarna var inte märkta med varningstext som den ska vara om vagnen inte är säker för barn under 6 månader.

Produktmärkning och bruksanvisning
I barnvagnsstandarden finns krav på utformning av varningsmärkning som ska finnas synlig på vagnen och på säkerhetsinformation som ska finnas med i bruksanvisningen. Enligt standarden och PSL krävs också referens/serienummer, märkning om producent och importör/organisation som är ansvarig för försäljning. Saknas denna information försvåras en återkallelseprocess av farliga produkter. PSL kräver också att varningsmärkning och säkerhetsinformation ska finnas på svenska.

Att varningsmärkning på vagnen saknas eller är felaktigt utformad och att bruksanvisningar har brister kan innebära risk för felaktig användning.

Babyactive Elipso saknade bruksanvisning på svenska och varningar på svenska på vagnen. Texten som fanns på andra språk var för liten enligt standardens krav. Kontaktuppgifter till tillverkare och uppgifter och uppgifter för spårbarhet saknades.

Babytravel Grizzly hade för liten text på varningstexter i bruksanvisningen. Crescent Classic hade för liten varningstext på remmar och liggdel samt i bruksanvisning. SBA 2ME Copenhagen saknade vissa varningar på vagnen och i bruksanvisningen. Brio Be Happy saknade märkning om standard och vissa varningar i bruksanvisningen.

6.2.2 Badbaljor
Av de 43 provade Europeiska badbaljorna bedömdes 9 procent ha allvarliga säkerhetsrisker, 9 procent hög risk, 23 procent medium risk och 33 procent låg risk samt 26 procent med mycket låg risk.

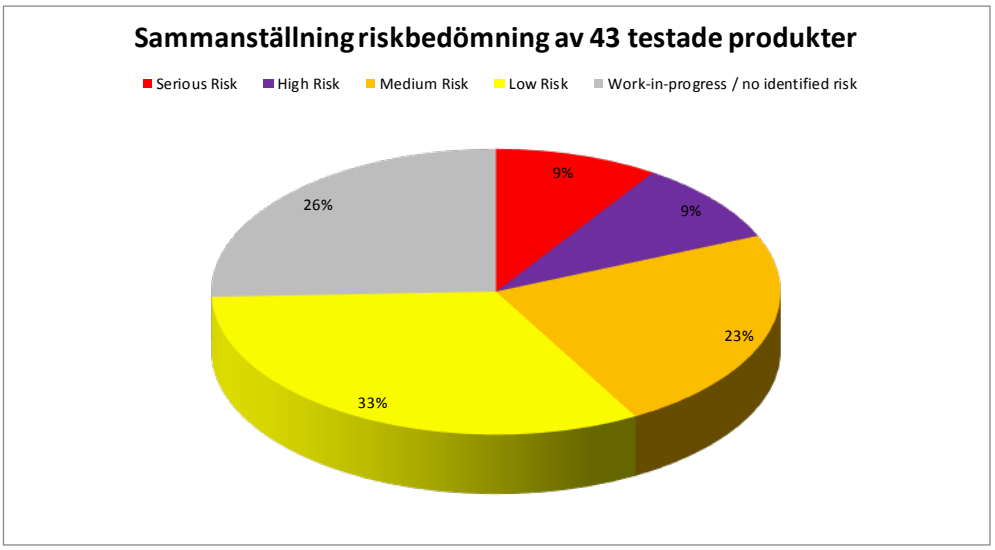

Diagram 5: Sammanställning riskbedömning av 43 testade produkter.

6.2.2.1 *Risker hos de svenska badbaljorna*

De svenska badbaljorna har bedömts av Konsumentverket enligt nedan:

Ikea Lättsam: Mycket låg risk etikett lossar, dock finns varningsmärkning ingjuten i plasten på översidan.

Hammarplast Dolly: Medium risk på grund av att märkning och varningstexter (exempelvis drunkningsrisk och lämna inte barnet obevakat) delvis saknas och den text som inte finns syns vid användning av badbaljan och inte är på svenska. Denna badbalja fallerade även i slagtestet vilket bedöms som en mindre risk och är mer kvalitetsrelaterat.

Biltema Baby Bath: Medium risk på grund av konstruktion där barnet kan fastna med finger och arm i uttag för upphängning samt duschhandtagsfäste.

Märkning med varningar är inte synlig vid användning samt varningstexter saknas (exempelvis drunkningsrisk och lämna inte barnet obevakat). Denna badbalja fallerade även i slagtestet vilket bedöms som en mindre risk och är mer kvalitetsrelaterat.

Drunkningsrisk

Den största risken för barn vid användning av badbalja och badhjälpmedel är drunkning.

Badbaljor är en produkt där man inte kan bygga bort huvudrisken drunkning. För att förebygga drunkning är det viktigaste information till användaren med tydlig varning för att öka medvetenheten hos vårdnadsgivaren om att aldrig lämna barnet obevakat i badet! En vuxen måste hela tiden finnas inom gripavstånd från barnet.

Fallrisk
Enligt skadestatistiken (IDB) är den enskilt största orsaken till att svenska barn söker akutvård att barnet fallit eller tippat när man använt badbaljan och konsekvensen är i värsta fall frakturer men vanligast är stukningar och blåmärken. För badbaljor med stativ eller badbaljor avsedda att stå på badkarskant är det mycket viktigt att de är stabila. Återigen är denna risk även beroende av att en vuxen finns inom gripavstånd från barnet.

Kvävningsrisk
Smådelar som till exempel täckbrickor eller tömningsproppen i en badbalja, som kan stoppas i munnen kan utgöra en kvävningsrisk.

Kläm, skär och risker att fastna
Barnet kan fastna i öppningar på baljan, skära sig på vassa kanter på produkten och då badbaljan står på stativ finns klämrisker när det fälls upp eller ned.

Produktmärkning och bruksanvisning
Drunkningsrisk går inte att undvika på annat sätt än att barnet är inom räckhåll för en vuxen.

Idag finns ingen standard för badbaljors märkning, dock säger produktsäkerhetslagen att vid bedömning om varans risk ska hänsyn tas till annan information som lämnas om varans märkning, varningar och bruksanvisningar.

Enligt PSL krävs också märkning om producent och importör/organisation som är ansvarig för försäljning. Saknas denna information försvåras en återkallelseprocess av farliga produkter. PSL kräver också att varningsmärkning och säkerhetsinformation ska finnas på svenska.

6.3 Åtgärder

Konsumentverket strävar efter att åtgärder ska genomföras frivilligt i enlighet med intentionen i produktsäkerhetslagen. Ett positivt resultat för hela Prosafeprojektet är att i cirka 80 procent av vidtagna åtgärder frivilliga från importörer och tillverkare.

De åtgärdskategorier som använts i projektet är:

Ingen åtgärd: Risker som identifierats är så låga eller obefintliga så att bedömningen är att åtgärder inte är nödvändiga.

Korrigeringar eller påpekade (Minor measure): Där mindre brister upptäcks och risken är liten väljer ofta tillverkare ändå att se över och genomföra ändringar i nästkommande generation av produkten för att minimera identifierad risk. Det kan vara allt från märkning, konstruktionsändringar, ändring i produktion och så vidare.
Säljstopp och eventuellt återkallelse från distributörer (salesban – withdrawal): Produkten placeras inte längre på marknaden och beroende på

risknivå kan den komma att även återkallas från distributörer. Detta är oftast produkter med en identifierad medium risknivå.

Återkallelse från konsument (recall): Detta är den kraftigaste åtgärden som görs. Tillverkaren återkallar själva och via sina importörer och distributörer produkten. Detta kan genomföras med olika alternativ:

- Produkten ersätts ekonomiskt alternativt med likvärdig produkt till konsumenten.
- Upptäckta risker åtgärdas genom till exempel utbyte av de delar på produkten som fallerat i test, till exempel ny konstruktion på sufflett på barnvagn som byts på befintlig vagn och sen skickas tillbaks till konsument.

Notera att om renovering/utbyte av delar för att bygga bort risken görs så ska en lösning presenteras för- och accepteras av marknadskontrollmyndigheten och styrkas genom testprotokoll eller motsvarande på att ersättningskonstruktionen uppfyller gällande krav innan den används.

Tabell 9: Sammanställning åtgärder tagna 51 barnvagnar.

Åtgärder för barnvagnar totalt i projektet		51	%	Tvingande åtgärd
Ingen åtgärd		3	6%	NA
Korrigeringar eller påpekade (Minor measure):		27	53%	2
Säljstopp		3	6%	1
Säljstopp och tillbakadragande från distributörer (salesban –withdrawal):		5	10%	3
Återkallelse från konsument		5	10%	1
Fortfarande under utredning		8	16%	NA

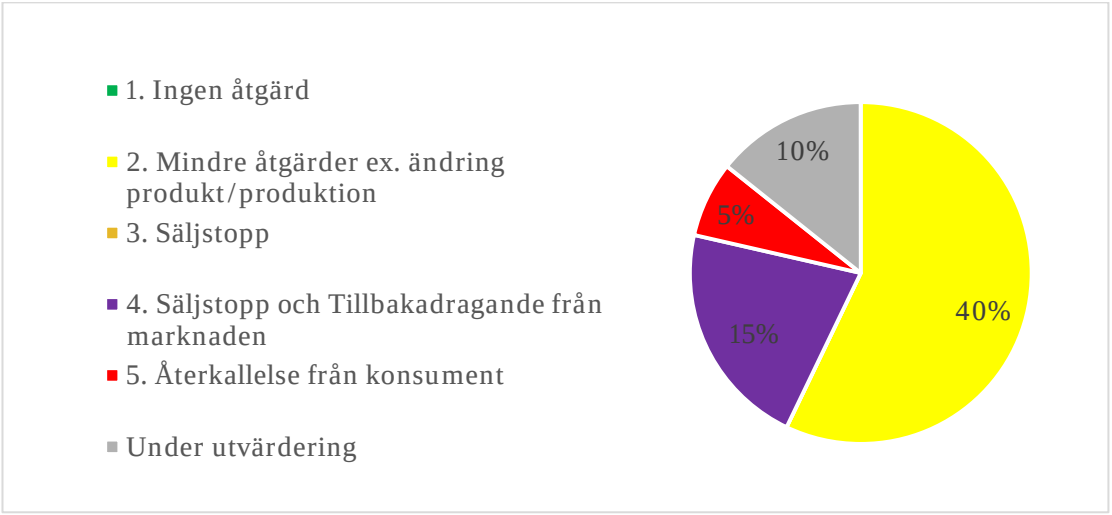

Diagram 6: Åtgärder Kombinationsvagnar (20st).

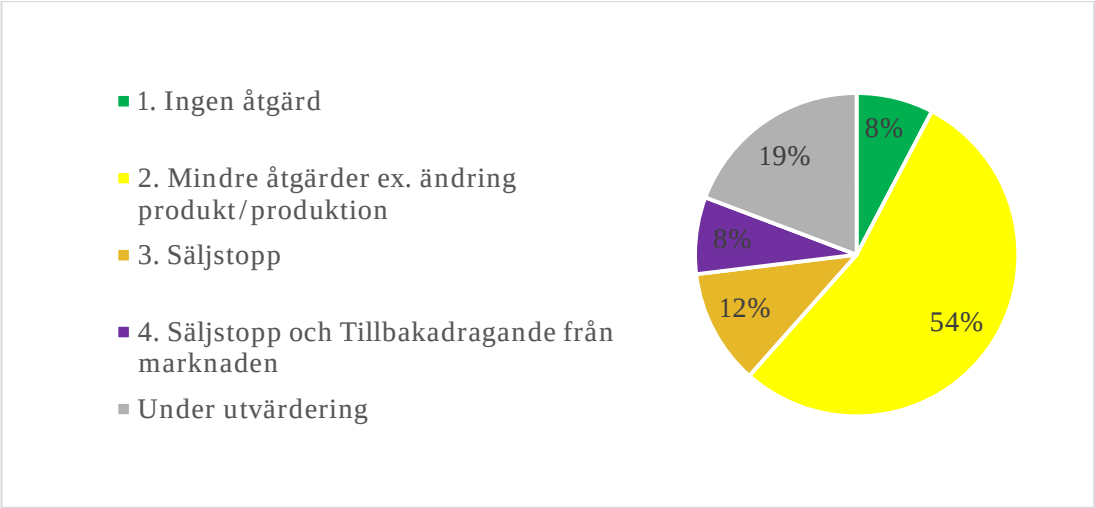

Diagram 7: Åtgärder Sittvagnar (26st).

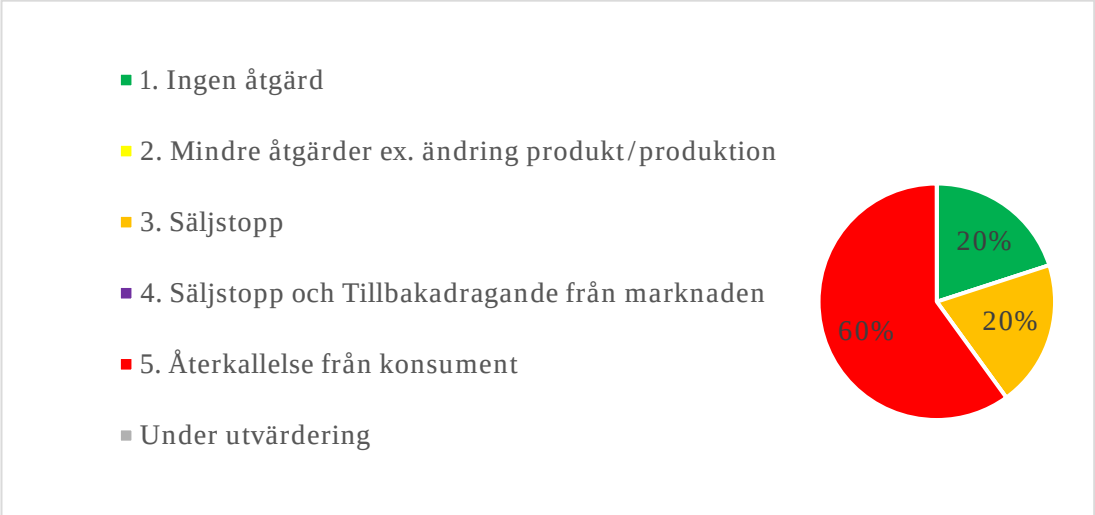

Diagram 8: Åtgärder liggvagnar (5st).

6.3.1 Barnvagnar

Flera av företagen har omedelbart åtgärdat bristerna på sina vagnar. Mot bakgrund av bristernas allvarlighetsgrad har det för vissa brister bedömts tillräckligt att ändra bristerna i produktionen medan andra har bedömts så allvarliga att det varit nödvändigt med återkallelse för rättelse från konsument.

Åtgärder genomförda på de svenska barnvagnarna:

- Elipso från Baby Active (Diarienr. 2013/543) Återkallelse från konsument
- Grizzly Sport från Baby Travel (Diarienr. 2013/547) Återkallas från konsument för ombyggnation samt ny bruksanvisning, nya bärremmar monterade på liften, ny rem monterad på chassit till hopfällningslåsningen och distanser monterade på sufflettbågarna.

- Classic Crescent från Crescent (Diarienr. 2013/546) Konstruktionsändringar för nästkommande modell som åtgärdar upptäckta risker.
- Happy Be Pro från Brio (Diarienr. 2013/545) Konstruktionsändringar för nästkommande modell som åtgärdar funna risker.
- 2ME Sittvagn Copenhagen från Scandinavian Baby Alliance (Diarienr. 2013/544) Konstruktionsändringar för nästkommande modell som åtgärdar upptäckta risker.

6.3.2 Badbaljor

Tabell 10: Sammanställning åtgärder tagna 43 badbaljor.

Åtgärder för badbaljor totalt i projektet	Totalt 43	%	Tvingande åtgärd
Ingen åtgärd	7	16%	NA
Korrigeringar eller påpekande	26	61%	6
Säljstopp och/eller tillbakadragande från distrubutörer	8	18%	4
Återkallelse från konsument	0		NA
Fortfarande under utredning	2	5%	NA

Åtgärder genomförda på de svenska badbaljorna:

- Lättsam från IKEA of Sweden AB (Diarienr.2013/548) En översyn av märkningen genomförs.
- Dolly från Hammarplast AB (Diarienr.2013/549) Utgår från Hammarplasts sortiment. Baljan tillverkas i Polen via Tyska OKT. Ärendet har därför lämnats över till tyska myndigheter för vidare handläggning.
- Baby Bath tub från Biltema AB (Diarienr.2013/550) Biltema har valt att omgående stoppa försäljning av produkten. Den turkiska tillverkaren håller på att åtgärda brister genom konstruktionsändringar. Badbaljan kommer inte placeras på marknaden förrän identifierade risker är åtgärdade i ny modell.

7 Slutsatser

Många säkerhetsbrister på barnvagnar och badhjälpmedel på den europeiska marknaden har identifierats och åtgärdats genom marknadskontrollen. Värdefull information till standardiseringsarbetet har framkommit och vidareförmedlats till respektive ansvarig standardiseringskommitté.

Testresultatet för barnvagnar kan jämföras med de initialt identifierade vanligaste produktriskerna hos barnvagnar (se 7 Metod). Klämrisk, smådelar, bristande stabilitet och hållfasthet hos chassin, var liksom i tidigare statistik även i denna kontroll vanliga brister. Öppningar där barn kan falla ut och bristande bromsfunktion var också brister som påträffades även i denna kontroll. Vid kontroll av handtagshållfasthet gick bärhandtagen på några liggdelar av i test mot kravet i babyliftar. I tester av körhandtagets hållfasthet gick bara ett barnvagnshandtag sönder.

Barnvagnshandtag som går av har under 00-talet varit ett stort problem främst i norra Europa. Särskilt drabbade har höj- och sänkbara eller vändbara handtag varit. Konsumentverket har under flera år arbetat med information till både bransch och konsumenter om risker med dessa handtagsfunktioner efter många inträffade olyckor och påträffade brister i marknadskontroller. Samtidigt har verket arbetat aktivt i det europeiska standardiseringsarbetet för att få ökade krav på handtagens hållfasthet. I den senaste versionen av EN 1888:2012 har kraven på handtagens hållfasthet höjts och krav på låsningsmekanism av vändbara handtag har tillkommit. Inventeringen av marknaden visade att förekomsten av vändbara handtag minskat kraftigt sedan tidigare svenska kontroller. Att så få bristande handtag påträffats i denna kontroll skulle kunna vara ett resultat av den tidigare satsningen för att höja säkerhetsnivån på barnvagnshandtags hållfasthet.

Gällande smådelar har bittestet av fyllningsmaterial på bygeln tillkommit i den nya standarden. Fyra av 51 testade vagnar hade åtkomligt skummaterial som kunde bitas eller dras loss av ett barn och utgöra en kvävningsrisk. Tre av dessa vagnar var svenska. Anledningen till att de flesta var svenska är att det är vanligare med skumfyllda byglar med avtagbart och tvättbart tyg på den svenska marknaden än i andra länder. För övrigt har projektet, även om mycket är gemensamt på den europeiska marknaden, visat på fler skillnader i användning av barnvagnar och utbud av barnvagnstyper mellan de deltagande länderna. Ett annat exempel som sticker ut är danska liggvagnar. I Danmark används stora liggvagnar till barn ända upp till tre års ålder vilket medför andra risker än övriga länder och har medfört speciella krav för liggvagnar längre än 800 mm i barnvagnsstandarden.

Slutsatsen och vad som är viktigt att förmedla om risker med badhjälpmedel är den stora risken för drunkning och att olyckor huvudsakligen inträffar för att vuxna lämnar barn ensamma i badet. Därför det är viktigt att vårdnadshavare ALDRIG lämnar ett barn i badbalja utan tillsyn. Denna risk är svår att hantera

via produkten, det kan göras genom att tillverkaren har en mycket tydlig varningsmärkning synlig på produkten samt informera om riskerna.

För badbaljor med eller utan ställning identifierades utöver drunkningsrisken även många fallolyckor då barnet lutat sig över kanten eller tagit stöd för att resa sig och vält. Instabila ställningar till badbaljor kan riskera att kollapsa eller välta och orsaka fallskador vilket även bekräftades av de tester som utförts. Andra konstaterade säkerhetsrisker med badbaljor är exempelvis smådelar som kan stoppas i munnen och utgöra kvävningsrisk, samt öppningar som gör att barnet kan fastna med lemmar eller skära sig på produkten. Det finns också en risk att skålla ett barn om vårdnadshavaren inte kontrollerar att vattentemperaturen är för hög.

Baserat på de testresultat som framkommit, skadestatistik samt riskvärderingar har rekommendationer gjorts till standardiseringsgruppen för badbaljor. I Sverige kommer vi även att försöka få ut mer information för att öka medvetenheten hos vårdnadshavare om riskerna.

Prosafeprojektet har arbetat fram ett antal rekommendationer, checklistor och tekniska rapporter för att på både kort och lång sikt reducera risker med barnvagnar och badhjälpmedel.

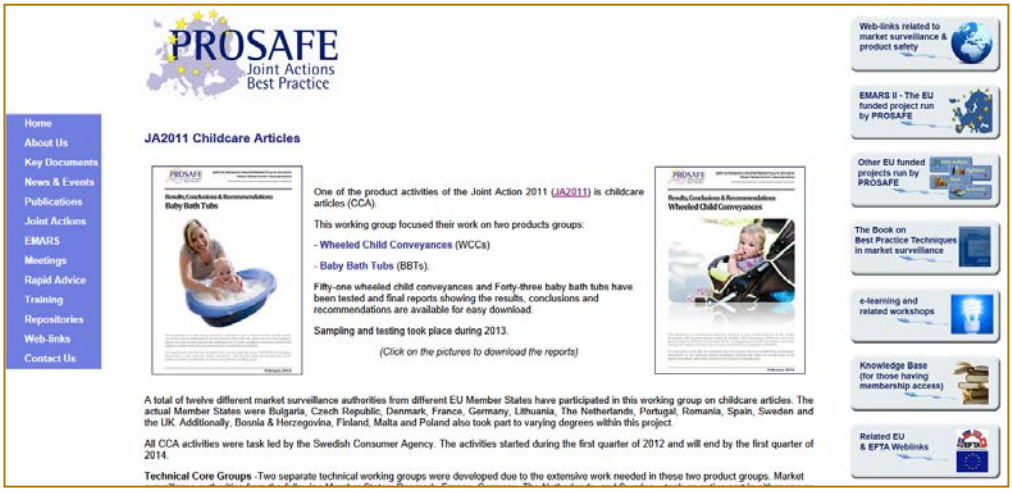
Sammanfattning barnvagnar:

1. Ett antal förbättringsområden har identifierats i nuvarande standard för barnvagnar EN1888:2012. Dessa har framförts till de berörda tekniska kommittéerna i CEN (Europeiska standardiseringsorganet) som är ansvariga för att utveckla standarder. Det berör bland annat testrapportformat, tydlighet i vilka tester som är applicerbara beroende på vagnstyp, nyansering av testresultat inom vissa områden (idag Pass/Not pass), förtydligande av testmetoder för hur man mäter liggdel, förtydliga avsnittet i standarden för klämrisk i sufflett etc (i ”protective volume”) där det framkommit variationer i provningsresultat beroende på om det finns tyg eller ej runt bågarna, standardens metod för bittestet bör förtydligas då variationer finns i bedömning av barns motoriska förmåga vilket uppmärksammats i utfallet.
2. Europeiska konsumentorganisationer och näringsidkare uppmanas sträva efter att informera konsumenter för att öka medvetenheten om de allvarligaste riskerna vid användning av barnartiklar.
3. De europeiska branschorganisationerna uppmanas informera sina medlemsorganisationer om standarder och vikten av att uppdatera produkter i enlighet med senast publicerade standard.

Sammanfattning badbaljor:

1. Ett antal riskområden har identifierats för badbaljor. Dessa har framförts till de berörda tekniska kommittéerna i CEN (Europeiska standardiseringsorganet) som är ansvariga för att utveckla standarder.
2. Riskerna är främst: drunkningsrisk, fallrisk, faror med rörliga smådelar (kvävningsrisk) och faran att fastna med fingrar.
3. De viktigaste varningarna har kartlagts för att förmedlar budskapet att aldrig lämna ett barn utan tillsyn i en badbalja, kolla temperatur på badvatten och så vidare. Rekommendationer runt hur och var varningar bör finnas har tagits fram.
4. Europeiska konsumentorganisationer och näringsidkare uppmanas sträva efter att informera konsumenter för att öka medvetenheten om de allvarligaste riskerna vid användning av barnartiklar.
5. De europeiska branschorganisationerna uppmanas informera sina medlemsorganisationer om riskerna runt badhjälpmedel för att rätt information ska kommuniceras till konsument vid rätt tidpunkt och på rätt ställe. Information om att standarder är under framtagning.

Två fördjupade tekniska rapporter har tagits fram av Prosafes grupp för barnartiklar en för barnvagnar och en för badbaljor (Ref. 2). Här redovisas resultat och rekommendationer i detalj. Dessa rapporter kommer att finnas för nedladdning på Prosafes CCA-JA2011 webbplats (www.prosafe.org)

7.1.1 Konsumentverkets lärdomar och vidare arbete med barnartiklar

Att genomföra europeiska gemensamma marknadskontroller ger en kostnadseffektiv bredd i tillsynen som bedrivs.

Samarbetet mellan myndigheter i olika länder och vidgade kontaktnätverk ger positiva effekter även för andra produkter. Konsumentverkets handläggare får även ökad kunskap och insyn i de kulturella och handläggningstekniska skillnader som finns inom Europa vilket ger positiva effekter i vår tillsyn.

Konsumentverket kommer fortsätta att delta i standardiseringsarbetet för barnartiklar, där vi varit aktiva i mer än 20 år.

Ett samarbete med barnavårdscentralerna i Sverige inleddes för några år sen då den myndighetsgemensamma informationsbroschyren ”Säkra barn, trygga föräldrar”(Ref. 3) lanserades för att informera blivande och nyblivna föräldrar om barnprodukter. Medverkande myndigheter är utöver Konsumentverket, Boverket, Kemikalieinspektionen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Elsäkerhetsverket och Transportstyrelsen.

Konsumentverket avser att göra en informationskampanj runt broschyren för att se till att den når så många konsumenter som möjligt.

Vi avser även göra en informationsinsats angående badprodukter på Konsumentverkets webbplats.

7.2 Referenser

1. Statistik och Analys, Varför Drunknar barn? Rapport 2010 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/25595.pdf

2. Tekniska rapporter och information om Prosafe projektet: www.prosafe.org

3. Informationsfoldern Säkra barn, trygga föräldrar finns att ladda ned från Konsumentverkets webbplats: www.konsumentverket.se

Konsumentverket, Box 48, 651 02 Karlstad. Telefon: 0771-42 33 00. konsumentverket.se